

**KONSPEKT EGZAMINU
JĘZYK ŁACIŃSKI
POZIOM KONTYNUACJI SŁABEJ**

TEOLOGIA KURS B

[oprac. dr Agnieszka Strycharczuk]

Podręcznik: Iwonna Salamonowicz – Górska „Język łaciński dla teologów”

1. Przetłumacz na j. polski zdania.

Tłumaczenie wybranych zdań z przerobionych czytanek:

- Lekcja 15, tekst: *Maxime ardua ...*, s. 88
- Lekcja 18, tekst: *Post dies octo ...*, s. 100
- Lekcja 19, tekst: *Venite post me ...*, s. 103
- Lekcja 20, tekst: *Tu Puer, propheta ...*, s. 107
- Lekcja 20, tekst: *Ewangelia wg św. Mateusza ...*, s. 107

2. Określ dokładnie po łacinie wyróżnione w zdaniach formy.

[przy formach deklinacyjnych należy podać przypadek i liczbę, przy formach koniugacyjnych: tryb, czas, stronę, osobę i liczbę; **do każdego z określonych wyrazów należy podać formę podstawową!**]

np. patronos - Accusativus Pluralis (patronus, - i)

laudabamus - Indicativus Imperfecti Activi, persona prima pluralis (laudo, - are, -avi, atum)

3. Odmień przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej podane wyrażenia.

jednoczesna odmiana trzech form:

zaimek wskazujący lub względny + rzeczownik (dekl. I – V) + przymiotnik (dekl. I-III)

[is, ea, id; hic, haec, hoc;

ille, illa, illud; iste, ista, istud;

ipse, ipsa, ipsum; qui, quae, quod]

np. NOM. ea ecclesia universalis

NOM. qui fructus magnificus

GEN. eius ecclesiae universalis

GEN. cuius fructus magnifici

4. Odmień czasownik w podanych formach.

Odmiana czasowników koniugacji I – IV przez wszystkie osoby i liczby i wskazane czasy [Praesens, Imperfectum, Futurum I Primum, Perfectum, Plusquamperfectum, Futurum II Exactum; tryby [Indicativus, Imperativus, Coniunctivus]; strony [Activum, Passivum].

5. Przetłumacz na j. polski zdania. Nazwij występujące w nich konstrukcje składniowe.

[w tłumaczeniu i identyfikacji należy uwzględnić konstrukcje: Accusativus Duplex, Nominativus Duplex, Accusativus cum Infinitivo, Nominativus cum Infinitivo, Coniugatio Periphrastica Activa, Coniugatio Periphrastica Passiva, Ablativus Absolutus]

6. Leksyka. [tłumaczenie z polskiego na łacinę i odwrotnie podanych zwrotów leksykalnych z zakresu łaciny teologicznej (10)]

Zwroty teologiczne

in ecclesiam properare – udawać się do kościoła
ora et labora! – módl się i pracuj
Deum laudare – chwalić Boga
Deum amare – kochać Boga
pro vivis et mortuis orare – modlić się za żywych i umarłych
Deo gratias agere – dziękować Bogu
in Deum credere – wierzyć w Boga
inimicos diligere – kochać nieprzyjaciół
Dei verba audire – słuchać słów Boga
servire Domino in laetitia – służyć Panu z radością
regnum Dei quaerere – szukać królestwa Bożego
misericordiam Dei laudare – chwalić miłosierdzie Boga
sine peccato esse – być bez grzechu
Nomen Dei timere – bać się imienia Boga
peccata dimittere – odpuszczać grzechy
animam misericordiae Creatori commendare – powierzać duszę miłosiernemu Stwórcy
voluntatem Dei facere – czynić wolę Boga
orationes exaudire – wysłuchiwać modlitw
Missam celebrare – odprawiać Mszę
homiliam habere – wygłaszać kazanie
baptizatum accipere – przyjmować chrzest
vestigia apostolorum festinare – udawać się śladami apostołów
insidias diaboli vitare – unikać zasadzek szatana
orationes ad Deum convertere – zanosić modlitwy do Boga
Ecclesiae doctrinam audire – słuchać nauki Kościoła
ante crucem genuflectere – klękać przed krzyżem
vocem Domini audire – słuchać głosu Pana
in Domino mori – umierać w Panu
vivere in aeternum – żyć na wieki
in manu Dei esse – być w ręku Boga
ad Dominum confugere – uciekać się do Pana
in homine confidere – pokładać ufność w człowieku

Sentencje teologiczne i ogólne

Sursum corda! – w górę serca!
Habemus Papam! – mamy Papieża!
Quo vadis, Domine? – dokąd idziesz, Panie?
In principio erat verbum – na początku było słowo
Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat – Chrystus zwycięża, Chrystus króluje,
Chrystus kieruje – „Chrystus Wodzem, Chrystus Królem, Chrystus Władcą (nam)”
Laudetur Jesus Christus, in saecula saeculorum. Amen – Niech będzie pochwalony Jezus
Chrystus na wieki wieków. Amen
Qui tollis peccata mundi, miserere nobis – Który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami

Dominus vobiscum, et cum Spiritu Tuo – Pan z wami, i z Duchem Twoim
Modus vivendi – sposób (styl) życia
Errare humanum est – błędzić jest ludzkie (rzeczą ludzką)
De gustibus non est disputandum – o gustach nie należy dyskutować
Pacta sunt servanda – umów należy dotrzymywać
Gratia Dei sum id, quod sum – za łaską Boga jestem tym, czym jestem
Et resurrexit tertia die secundum Scripturas – i zmartwychwstał trzeciego dnia według Pisma
Pax huic domui – pokój temu domowi
Res sacra miser – biedny rzecz święta
Ad rem – do rzeczy (do sedna sprawy)
Pro fide, rege et lege – za wiarę, króla i prawo [dewiza orderu Orła Białego]
Pro Ecclesia et Pontifice – za Kościół i Papieża [dewiza orderu papieskiego, ustanowionego przez Papieża Leona XIII]

Contra spem spero – ufam wbrew nadziei
Ad maiorem Dei gloriam – na większą chwałę Boga
Iniuriam qui facturus est, iam facit – kto ma zamiar wyrządzić krzywdę już ją wyrządza
In principio creavit Deus caelum et terram – na początku Bóg stworzył niebo i ziemię
Pax vobis! – pokój wam!
Requiescant in pace! – niech odpoczywają w pokoju!
Fiat! – niech się stanie!
Pax Domini sit semper vobiscum! – pokój Pana niech zawsze będzie z wami!